

Factsheet 5: Menswaardig inkomen

Menselijke waardigheid

Menselijke waardigheid is een juridisch sleutelbegrip. Het vormt de basis voor de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Europees Sociaal Handvest, de sociale grondrechten in de Belgische Grondwet en de OCMW-wet.

“Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Deze heeft tot doel eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid” (art. 1 OCMW-wet).

Het is de **opdracht van ieder OCMW**, en bij uitbreiding van ieder lokaal bestuur, om voor al haar inwoners de **voorwaarden voor een menswaardig leven te realiseren**. Hiertoe zet de gemeente maximaal in op een gelijke toegang tot de sociale grondrechten (art. 23 grondwet), waaronder het recht op menswaardig inkomen. Op de vraag wat een waardig inkomen inhoudt en hoeveel het bedraagt, geven referentiebudgetten voor maatschappelijke participatie een antwoord.

Referentiebudgetten

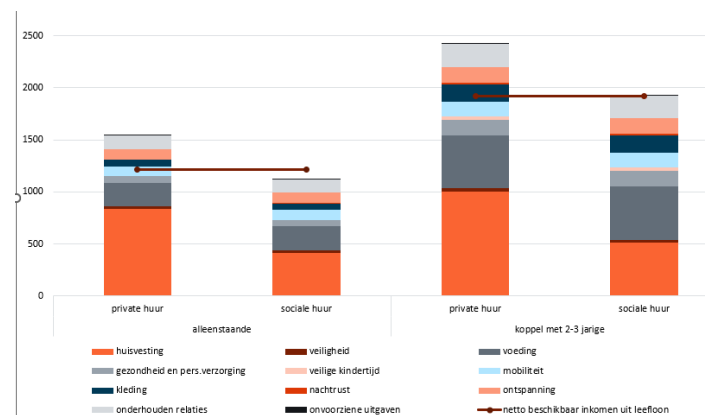
Referentiebudgetten zijn geprijsde korven van goederen en diensten die als richtnorm worden gebruikt om te bepalen wat minimaal noodzakelijk is om een menswaardig leven te kunnen leiden.

Deze budgetten worden in ons land sinds 2009 ontwikkeld. Ze weerspiegelen een **financiële grens waaronder volwaardige maatschappelijke participatie onmogelijk wordt**. Volwaardige maatschappelijke participatie wordt daarbij gedefinieerd als 'het vermogen van mensen om vanuit hun sociale posities te handelen in overeenstemming met de dominante maatschappelijke verwachtingen, alsook het

vermogen om deze verwachtingen mee vorm te geven'.

Om te bepalen welke goederen en diensten, in welke hoeveelheid en tegen welke prijs daarbij nodig zijn om alle essentiële behoeften te vervullen, wordt een beroep gedaan op wetenschappelijke bronnen en expertise, (inter)nationale richtlijnen, surveydata en focusgroepgesprekken.

Onderstaande grafiek (2023) vergelijkt de hoogte van het netto leefloon met dit van het referentiebudget voor twee typegezinnen. De gezinnen huren een woonst op de private versus sociale huisvestingsmarkt en alle gezinsleden verkeren in een goede gezondheid. De grafiek illustreert dat het leefloon te laag is om menswaardig te kunnen leven als je huurt op de private huisvestingsmarkt.

Om burgers een menswaardig inkomen te garanderen moeten alle overheden op de verschillende beleidsniveaus inspanningen leveren, zowel langs inkomsten- als langs uitgavenzijde.

Benieuwd hoeveel het referentiebudget voor uw gezin bedraagt? Bereken het met [de budgetcalculator](#).

Interview met Bérénice Storms in [VIEWZ tijdschrift 2018/4](#)